

—a base del plural llatí FOLIA. El cast. només ha conservat aquest; FOLIUM ha sobreviscut en francès i occità antics, i també en mossàrab: *fólyo* (Asín, *Glos.*, 242; Simonet, s. v., però junt amb *fúlya*, Asín, 252), i encara el francès el va perdre aviat, i no visqué gaire més en gran part de la llengua d'oc; altrament aquesta forma només s'ha salvat en sentits secundaris: port. *folbo* 'excrescència en la pota o casc dels animals', 'guarnició del drap'; i en sentit paral·lel al català distingeixen fins avui l'it. *foglio* i *foglia*, i diversos dialectes reto-romànics i occitans. En sentit culte i llibresc, hem servat *foli*, *fòlio*.

Fullac 'conjunt de fulles, especialment de la fulla del pi' (Maresme: Caldetes, *DAG.*; St. Pol, 1915 ---; Eiv.); cf. lleonès del Bierzo *foyaco* (GaRey). *Fullaca* (*CostManc.* I; eiv. *fuyaca*: hojarasca, broza», PzCabrero). *Fullaraca*, que també en alguns punts és la pinassa (i fins tan lluny com Alins de Llitera, «*fularàka del pino*», 1965; mentre que a Bielsa, almenys en la terminació, ja va amb el cast. «la *fojaráska del pin*», 1965); *fularàka* és una herba silvestre concreta (punctent) a la Vall de Cardós (Esterrí, Tavascan, 1934); per a *full(er)aca* en d'altres punts dels Pirineus centrals; i, en especial, per al seu sufix *-aca/-aga*, veg. Rohlfs (*Le Gc.*, § 552 i n. 430); altrament el cos de la formació parteix del collectiu *fullar* m.: aran. *hwelá* amb el mateix significat que *un fašo de fuéla* de Gistau. En fi el mot també s'aplica figuradament a «conversación de cosas insustanciales» (*DBal.*), d'on el malnom del superficial personatge *En Fullaraca*, de tan fatídica lleugerera, en el *Pigmalió* i el *Prometeu* de Coromines.

Fullam: «Tu sola, hermosa Gades; tu sola te'n dolgues: / naix de ton pit un drago plorós vora aquell fanc, / y ab son *fullam* d'espasa cert cobricel li ferés, / que l'arruxà molts segles ab llàgrimes de sanc», *Atl.* (222); «los raigs del sol, com fletxes d'or, penetran a través del *fullam* y despertan a volades d'insectes d'hermosos colors», Bosch de la Tri. (*Recorts d'un excursionista*, 21); «los arbres comensavan a brotar, una saua marinada feya tremolar son negre *fullam*», Narcís Oller (*Pap.*, 205).

Fullar intr.: «en lo ver broten, floren e ramen los arbres e giten lurs fruyts», «lo hom tallava lo arbre que *fullava* e floria, mes no granava», Llull (*Merav.*, ed. Ag., I, 139, 159); «sacar la hoja de los árboles para darla de comer al ganado y conejos», Àneu (Pol, 19); *fuá* mall., 'estendre la pasta de les ensaïmades però sense el saïm', em descriu un intelligent flequer de Campos (1964); suposo que ve de *full* i no pas de *fus* perquè amb l'aprimador o cilindre diuen que «fan el *fúji*» i després l'*enródiñon* (en fan un caragol). *Fullat* part.: «un arbre *fullat* e florit de moltes fulles e flors», «aquells arbres eren tots *fullats* e florits», Llull (*Blanquerna*, NCL. I, 291.8; *Merav.*, Ag., I, 322); continua usual en els Pirineus: «ell vol lo *nugé fulát*», Vall de Lavansa (1959).

+*Fullada* adj. f.: *pasta fullada*, Barcelona; en altres llocs *pasta de full* = cast. *bojaladre*. *Fullat* m., *un fullat*: «branques tendres amb la fulla, tallada especial-

ment perquè se'l mengi el bestiar domèstic», Esterrí de Cardós, Pobellà, Boí (1934-1957-1971), Pont de Suert (*AlcM*); «ramas pequeñas que se recogen en el otoño cuando se podan los árboles, de las cuales se recoge la hoja que se conserva para pasto durante el invierno», Àneu (Pol, 19); o sigui el que a la Vall d'Aran en diuen *ün hwelá* o *ün pezé* i a l'Alt Aragó *un fašo de fuella*; i potser és això el que sembla que en diuen *foyeta* a les muntanyes d'Almeria (si bé no vaig poder aclarir si no és el nom d'una planta herbàcia particular, però era a propòsit d'un jaç de romans i botges que tallàvem a muntanya per assegurar-nhi damunt, 1964) (¿potser mossarabisme andalús per FOLIATA?)

Fullatge [Lacav.]: «de bla *fullatge* y aygues murmuris s'ouhen dolsos», *Atl.* (ja en la versió de 1867, II, 25c); «nimfes també, de l'Aqueloos filles, / ab tants lliris, nimfees y jonquilles, / dels altres déus les ares enamàrem, / que, per l'altar del pare, / sols troncs, *fullatge* y esporguims trobarem», *Atl.* (194). *Fullejar* [Lacav., Belv., Lab. 1839]: «lo que sí m'és plaent, y penso que no desplaürà a quants *fullegen* lo volum de ma tan reduhida com afortunada obra», Verdaguer, *Atl.*, xviii; *fulleig* o *fullejament* (Lacav.); *fullejada*; *fullejador*. *Fuller* 'desfiladís': «m'han venut una sària molt *fulèra*», Torroja del Priorat (1935); cf. el que dic en el DCEC, s. v. *fullero*, catalanisme argòtic.

Fullet mallorquí, veg. *follet* (FOLL). *Fullola* (Lab. 1839), terme d'ebenisteria que a Barcelona es pronuncia *fuyóla* (1927; Fabra, *Gram.*, 1912); «la calaxera ab embutits de *fullola* de dauradillo», Pin i Soler (*La família dels Garrigues*, 13); *afullolar*. *Fullós* («frondosus, oliaceus», Busa-N. 1507, C-viii-3; S. xv, *AlcM*).

Fullada f. *Fullador*, 'que es pot treure del niu', grafia errònia per *folador*, de *foliar/afollar*, amb *-ador* = *-able*. *Fullador*, 'que fa full o campana', mall.; cf. *afuyador*, *fulloldre* (Benassal) o *fullalda* 'coca de pasta fullada o de farina, amb porc picolat' (B. Maestrat) FOLIATILIS, d'on el cast. *bojaladre* (dial. *bojalde*, *bojalda*, DCEC II, 829b9 ss.): tenen aire de ser formes mossàrabs (> *fulalda*, *-ayda* encreuats) i ultracatalanització de *au* en *o*; o bé la *o* per contaminació de *fullosa* (coca) id. (Escrig 1851). *Fullamenta*. *Fullaram*. *Fullarassa*. *Fullareda*. *Fullatec*, *fullateguerar*. *Fullatejar*. *Fulleda*. *Fulleterat*. *Fulleteria* (cf. *DAG. foll.*). *Fullet*, unitat bibliogràfica de menys de 60-100 pàgines (millor és *opuscle*, segons la vella terminologia de la Bibl. de Cat.). *Fulletí* o *fulletó*, *fulletinesc*, *fulletinista*. *Fullut*.

Contrafulla.

Esfullar [DTo. 1670] o *desfullar* (id. 1647); *desfullar* ja en el S. XIII en la variant *desfu(l)lar* com a glossa al *Vocabulista* de RMartí (explicant *niwárraq at-támara*, s. v. *folium*, «défeuiller l'arbre», Colin, *Rom.* LIX, 287); «zhauré *esfullat* aqueixes flors, cullides la matinada de ma vida en les valls y garrigues de la pàtria?», Verd. (*Atl.*, p. xiv); «ella, ulls baxos, l'escoltava, *esfullant* ab sos dits los pètals d'una bonica crisantema», Bosch de la Tri. (*Lena*, 209); «no lluny de les Hespèrides se dol sa mare trista / en l'hort on, com